

โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา  
Causal Model Affecting the Graduation of Doctoral Educational  
Administration Graduates Faculty of Education Burapha University

Received: 14 March 2022

Revised: 16 May 2022

Accepted: 1 June 2022

ปณณัฐ มาเชค, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**บทคัดย่อ** การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา (2) เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2545-2564 จำนวน 100 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะของนิสิต บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ แหล่งอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ที่มีค่าความเที่ยง 0.883 ถึง 0.968 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลด้วยโปรแกรม Amos ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตัวแปรที่มีขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ คุณลักษณะของนิสิต และบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ส่วนแหล่งอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า และการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (2) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุและผลของการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ ( $\chi^2$ ) เท่ากับ 122.153 องศาอิสระ เท่ากับ 101 ที่ระดับความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.075 ค่า CFI = 0.978 ค่า TLI = 0.971 และค่า RMR = 0.026

**คำสำคัญ:** ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา, นิสิตระดับปริญญาเอก, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา

**Abstract** *The aims of this research were: to develop a causal model affecting the graduation of Doctoral Educational Administration graduates of the Faculty of Education at Burapha University, and to test the model that corresponds the causal model and results for affecting the graduation of Doctoral Educational Administration graduates of the Faculty of Education at Burapha University with empirical data. The sample group, which was used in this study, was Ph.D. graduates from the Department of Educational Administration of the Faculty of Education at Burapha University from the academic years 2002-2021, and consisted of 100 people by simple random sampling. The variables used in this research consisted of 5 latent variables: student characteristics, the role of the thesis advisor, facilities and research, course management, teaching and learning management, and graduation effectiveness. The instrument used in this research was a questionnaire with a precision of 0.883 to 0.968. Data were analyzed using basic statistical analysis, Pearson's correlation coefficient analysis, and the results of the model data analysis by Amos program. The results of the research were shown as follows: (1) A causal model affecting the graduation of doctoral students of the Department of Educational Administration of the Faculty of Education at Burapha University. The variables had a statistically significant influence size at the .05 level including the characteristics of students and the role of the thesis advisor. As for the facilities and research resources, curriculum management, and teaching and learning management were not statistically significant. (2) The correspondence analysis of the causal model affecting the graduation of doctoral students of the Department of Educational Administration at Burapha University found that the causal model affected the graduation of doctoral students. The model was consistent with the empirical data with a chi-square ( $\chi^2$ ) of 122.153 degrees of freedom 101 at a probability level (P) of 0.075, CFI = 0.978, TLI = 0.971, and RMR = 0.026.*

**Keywords:** Factors Affecting Graduation, Ph.D. students, Educational administration, Burapha University

## บทนำ

การศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย การศึกษาไทยมีประวัติการพัฒนามาอย่างยาวนานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิวัฒนาการเรียนการสอนในประเทศไทย และได้รับการปฏิรูปอยู่หลายครั้งเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้มากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา, 2561, หน้า 1) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของคนในชาติเป็นอย่างมากโดยพิจารณาได้จากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2561 เผยแพร่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มาตรา 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นจำนวน รวมทั้งสิ้น 3 ล้านล้านบาท (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2561, ออนไลน์) เมื่อพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า รัฐบาลทุ่มงบประมาณมาทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 15.74 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีทั้งหมด ซึ่งเป็นการบ่งชี้ว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างบุคคลและเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นกลไกหลักในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ (ศักรินทร์ ชนประชา, 2562) ถ้าประเทศไทยประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มรายได้ต่อบุคคลให้สูงขึ้น นอกจากนี้การศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งในตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่สำคัญอีกด้วย

แต่การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมายังไม่บรรลุถึงจุดหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะการศึกษาถูกนำมาใช้แบ่งชนชั้นของคนในสังคม ทั้งเรื่องระดับการศึกษา และค่านิยมในชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายที่ตัวการศึกษาเองไม่สามารถทำให้ข้อคิดในประเด็นดังกล่าวนี้หมดไป จุดประสงค์ด้านการศึกษาจริง ๆ ไม่ว่าจะป็นระดับปริญญาตรีที่ผลิตคนที่พร้อมจะออกไปทำงานหรือปริญญาโทที่รองรับคนที่อยากเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ไปจนถึงระดับปริญญาเอกที่มุ่งสร้างทักษะการวิจัยได้ในระดับที่สูงขึ้น ในปัจจุบันนี้อาจถือได้ว่าเป็นยุคที่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกได้รับความเคารพและการเรียนจบปริญญาตรีกลายเป็นเรื่องสามัญในสังคมไทย ปริญญาบัตรกลายเป็นใบเบิกทางที่จะช่วยให้มีงานทำง่ายขึ้น และเมื่อการจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจะไม่เพียงพอ การศึกษาต่อจนจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคือ การศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกจึงกลายเป็นความต้องการและค่านิยมของผู้เรียนที่ต้องเรียนต่อระดับสูงขึ้นด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้มีการเปิดโอกาสทางการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น จึงมีการเปิดหลักสูตรภาคพิเศษมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสและความสะดวกในการศึกษาเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงานได้ด้วย ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละสถาบัน จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิต และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการรักษามาตรฐานคุณภาพของบัณฑิต โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดไว้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ดำเนินการเปิดสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคปกติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 44 ปี ผลิตมหาบบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตมากมายหลายรุ่นต่อหลายรุ่น ซึ่งนิสิตที่จบจากสถาบันแห่งนี้เมื่อจบการศึกษาไปก็ได้สร้างชื่อเสียงมากมายในวงการทางการศึกษาของไทย โดยได้รับตำแหน่งทางด้านผู้นำทางการศึกษาในตำแหน่งสำคัญ ๆ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาและอื่น ๆ กระจายกระจายไปทั่วประเทศ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของ

สถาบันแห่งนี้ที่สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลมาตรฐานและคุณภาพของบัณฑิตให้การสนับสนุน ส่งเสริม ตลอดจนกำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตให้มีคุณภาพ และกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารของมหาวิทยาลัย ซึ่งงานฝ่ายบัณฑิตศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต้องหาแนวทางในการกำกับติดตามศักยภาพของนิสิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด (อมรรัตน์ ทศพิมพ์, 2558, หน้า 1)

การจัดทำหลักสูตรทุกหลักสูตรมีการระบุโครงสร้างหลักสูตร โดยกำหนดแผนการศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิต กำหนดระยะเวลาในโครงสร้างหลักสูตร 3 ปีการศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2562, ออนไลน์) แต่ในทางปฏิบัติมิได้เป็นเช่นนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาภายในเวลาที่กำหนดในหลักสูตรมีจำนวนไม่เต็ม 100% ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2560, หน้า 37) และข้อบังคับมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2562 ระบุระยะเวลาศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต กำหนดระยะเวลาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2562, หน้า 7) และทุกหลักสูตรให้กำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรไว้ชัดเจน และถึงแม้จะมีระเบียบข้อบังคับกำหนดระยะเวลาที่ให้ไว้ในการศึกษา จากการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่ผ่านมา แม้วานิสิตส่วนใหญ่จะสามารถทำคุณนิพนธ์ได้แล้วเสร็จและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่มีนิสิตส่วนหนึ่งที่ใช้เวลาศึกษาเกินกว่าที่โครงสร้างแผนของหลักสูตรกำหนดไว้ บางคนใช้เวลาเกินเล็กน้อย เช่น สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 2, 10 และ 17 ตามลำดับ แต่บางคนใช้เวลาสำหรับการสำเร็จการศึกษาเกิน 5 ปี เช่น สำเร็จการศึกษาใช้ระยะเวลา 6-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 35, 24 และ 11 ตามลำดับ (สถิติ 5 ปีย้อนหลังตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2564 ข้อมูลจาก กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา) จนทำให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษา กล่าวคือ ไม่สามารถผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นิสิตบางคนละเลยทำคุณนิพนธ์อย่างต่อเนื่อง เมื่อใกล้ครบระยะเวลาการศึกษาแล้วจึงรีบกลับมาทำคุณนิพนธ์ต่ออย่างเร่งรีบ ส่งผลให้คุณนิพนธ์ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรเนื่องจากเวลาเป็นตัวบังคับ รวมทั้งข้อจำกัดของการควบคุมคุณนิพนธ์ของอาจารย์ต่อนิสิตก็เป็นอุปสรรคทำให้มีการตกค้างสะสมของนิสิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เหล่านี้เป็นต้น (วิเศษ ภูมิวิชัย, 2558) ซึ่งนับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระบบของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านของการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา ในด้านของภาระการเป็นที่ปรึกษาคุณนิพนธ์ของอาจารย์ ในด้านของการใช้เวลาและค่าใช้จ่ายของนิสิต ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของคุณนิพนธ์ที่นิสิตทำด้วย ซึ่งการใช้เวลาในการศึกษาตามหลักสูตรมากกว่าปกติ นอกจากจะก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณจำนวนมากแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนเสียโอกาสทางการศึกษาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา (เหมววรรณ คงทอง, 2550, หน้า 142)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งน่าสนใจศึกษาค้นหาคำตอบว่า กรณีการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ว่าควรมีปัจจัยอะไรบ้าง จากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยคาดหวังว่าการศึกษานี้จะช่วยให้นักวิชาการบริหารการศึกษา ได้โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก โดยนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาให้กับนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีการบริหารจัดการเวลาที่ดีและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรและมหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา และเป็นการพัฒนาศักยภาพนิสิตให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา กับข้อมูลเชิงประจักษ์

### สมมติฐานในการวิจัย

1. ตัวแปรคุณลักษณะของนิสิตส่งอิทธิพลทางตรงต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. ตัวแปรบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ส่งอิทธิพลทางตรงต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
3. ตัวแปรแหล่งอำนวยความสะดวกส่งอิทธิพลทางตรงต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
4. ตัวแปรการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนส่งอิทธิพลทางตรงต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
5. โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2545-2564 จำนวน 319 คน ซึ่งได้จากการสำรวจข้อมูลนิสิตจากกองทะเบียนและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของ Hair (Hair Jr, et al., 2014, p. 574) ที่กล่าวว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องทำอยู่บนพื้นฐาน “set of factors” ตัวแปรแฝง  $\leq 5$  ตัวแปร สามารถใช้ขนาดตัวอย่างต่ำสุดได้ 100 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545-2564 จำนวน 100 คน

### 3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรเหตุซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามลักษณะของสมการโครงสร้าง มีตัวแปรแฝง จำนวนทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) คุณลักษณะของนิสิต 2) บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์ 3) แหล่งอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า และ 4) การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 16 ตัวแปร จำแนกตามตามโมเดลตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปรดังนี้

3.1.1 โมเดลคุณลักษณะของนิสิต ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่

1. ความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จ 2. การวางแผนการศึกษา 3. ความรับผิดชอบ และ 4. สุขภาพอนามัย

3.1.2 โมเดลบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1. การให้คำปรึกษาคุณูปนิพนธ์ 2. ความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้เวลาต่อนิสิต 3. คุณวุฒิความรู้ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัย และ 4. การถ่ายทอดของอาจารย์ที่ปรึกษาบรรลุเป้าหมาย

3.1.3 โมเดลแหล่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1. แหล่งค้นคว้าหาความรู้ 2. เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล 3. ตำรา เอกสาร รายงาน การวิจัยคุณูปนิพนธ์ และ 4. สถานที่ค้นคว้า ห้องทำงานสำหรับนิสิต

3.1.4 โมเดลการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1. เนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน 2. ความทันสมัยของหลักสูตร 3. กระบวนการรายวิชาสัดส่วนของเนื้อหาวิชาระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และ 4. การประยุกต์ใช้ความรู้

3.2 ตัวแปรตาม คือตัวแปรที่เกิดขึ้นเนื่องจากตัวแปรต้น ตามลักษณะของสมการโครงสร้าง มีตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม จำนวนทั้งหมด 1 ตัวแปร ได้แก่ ประสิทธิภาพการสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีหน่วยเป็นปี โดยมีการให้คะแนนความสำเร็จการศึกษาจะแสดงได้ดังนี้ ได้แก่ ปีที่สำเร็จการศึกษาจำนวน 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 ปี ให้คะแนน 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ



## วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 8 ขั้นตอน

**ขั้นตอนที่ 1** การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตลอดจนปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นแนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 2** กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ปรัชญา ทฤษฎี ตลอดจนศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (16 งานวิจัย) โดยผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ในระดับสูง (ตั้งแต่ 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป) เพื่อเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual framework) เพื่อการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 3** สร้างรูปแบบจำลองสมมติฐานของโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องนำมาจัดลำดับเชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตามวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้แบบจำลองสมมติฐานของโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

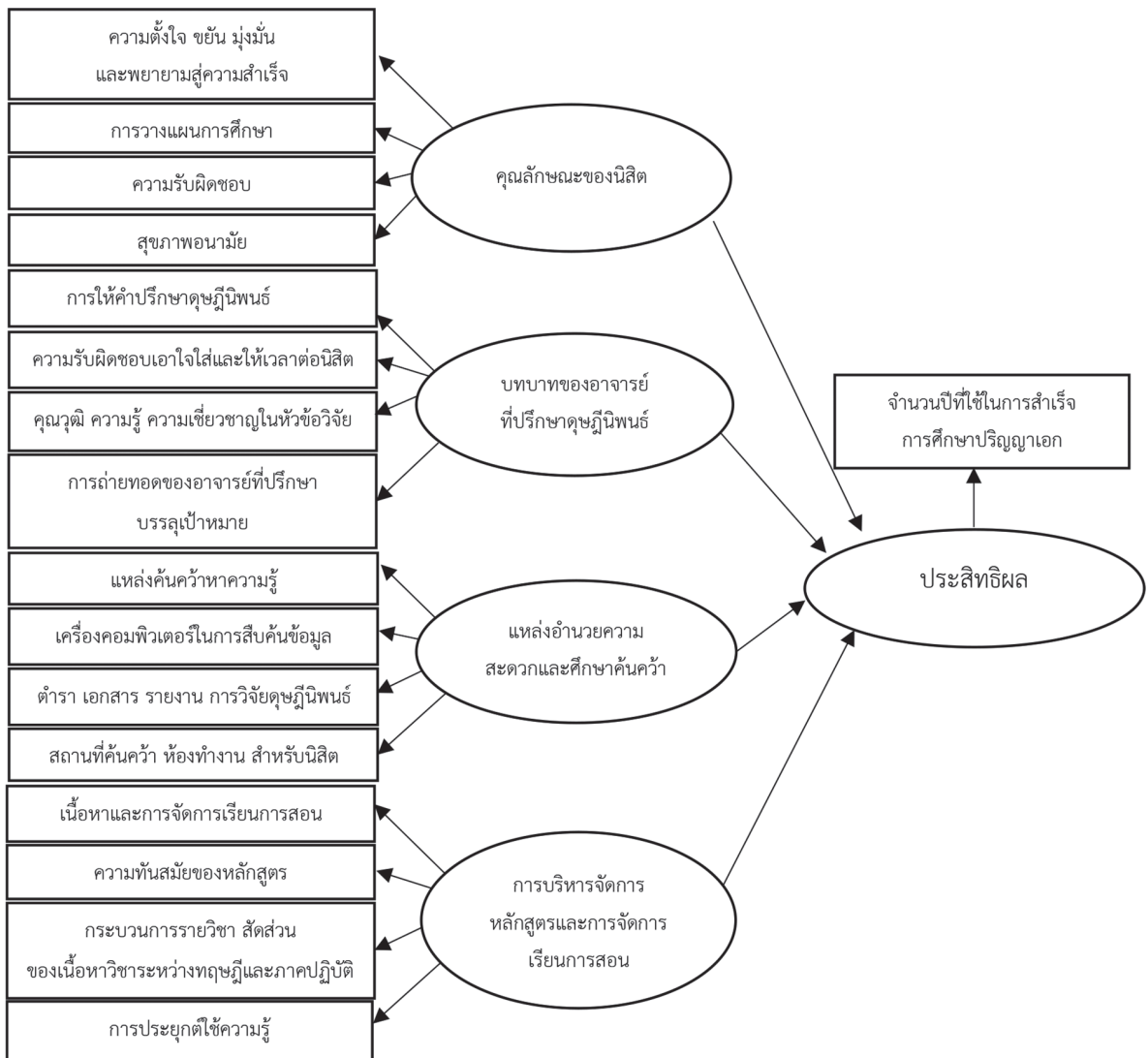
**ขั้นตอนที่ 4** ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสาร หลักการ แนวคิด ปรัชญา ทฤษฎี ตลอดจนศึกษาข้อมูลเอกสารงานวิจัย รวมทั้งแบบสอบถามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

**ขั้นตอนที่ 5** การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เพื่อนำแบบสอบถามที่มีคุณภาพมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

**ขั้นตอนที่ 6** การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบหาค่าคุณภาพแล้วไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ตามที่ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างไว้ โดยผู้วิจัยส่งข้อมูลผ่าน Application Line ของกลุ่มศิษย์เก่าปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาได้ทำสร้างกลุ่มเอาไว้ โดยข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างตอบจะแสดงผลบนฐานข้อมูล Google form ที่ผู้วิจัยได้จัดทำไว้

**ขั้นตอนที่ 7** การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการนำข้อมูลมาตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ว่าโมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งพิจารณาความเที่ยงตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดลจากค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Measures) และวิเคราะห์โครงสร้างเชิงเส้นโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้โปรแกรม AMOS

**ขั้นตอนที่ 8** การสรุปและนำเสนอ สรุปผลและนำเสนอโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัย



**ภาพที่ 1** กรอบแนวคิดในการวิจัย

**หมายเหตุที่มาของกรอบแนวคิด:** สมจิตร แก้วมณี (2551) ธิตาพร ประทุมวี (2553) อังคณา พิมพอน (2553) ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์และชญญา อภิบาลกุล (2555) ทิวัดธ์ มณีโชติ (2554) วิจิตรา สุพรรณฝ่าย (2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2556) วันวิสาข์ แก้วสมบุญณ์ ทรงธรรม ธีระกุล เสาวนีย์ แสงสีด้า และ ศศิธร ดีใหญ่ (2557) อมรรรัตน์ ทศพิมพ์ (2558) วิเศษ ภูมิวิชัย (2558) ศศิธร สุพันธ์ (2561) มหาวิทยาลัยบูรพา (2562) Buluc and Gelisli (2014) Akyürek and Afacan (2018) Sverdlik, et al. (2018) Young, et al. (2019)



## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้แบ่งออกเป็นสองตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อยมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 78 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

## การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของค่า IOC (Index of item-objective congruence) ซึ่งมีความเหมาะสมตามเกณฑ์ พิจารณาความสอดคล้องของค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ผ่านเกณฑ์ 78 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสู่การทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต (ศิษย์เก่า) ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ ) ของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) มีค่าตั้งแต่ 0.883 - 0.968

## การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งจะทำให้ได้เมทริกซ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปร

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด

4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุตามแนวคิดและทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล โดยใช้โปรแกรม Amos ส่วนค่าสถิติที่นำมาใช้ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับโมเดลข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย

(1) การทดสอบอิทธิพลตรงของปัจจัยเชิงสาเหตุต่อความสำเร็จการศึกษาของนิสิต โดยใช้สถิติ t หรือ Z test โปรแกรม Amos จะใช้สัญลักษณ์ว่า C.R. ซึ่งย่อมาจาก Critical ratio ถ้า C.R.

มีค่าสัมบูรณ์มากกว่า 1.96 หรือ  $p < .05$  แสดงว่าปัจจัยเชิงสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ

(2) ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square:  $\chi^2$ ) เป็นค่าที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมที่สร้างตามโมเดลกับที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันหรือไม่ โดยที่ถ้าค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ  $p < .05$  นั่นคือ โมเดลไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(3) ค่าไค-สแควร์เชิงสัมพัทธ์ (Relative chi-square) หาได้จากค่าไค-สแควร์หารด้วยชั้นความเป็นอิสระ (df)  $\chi^2/df$  Carmines and Mclver (1981, หน้า 80) ชื่อว่า  $\chi^2/df$  ควรมีค่าเป็น 2 หรือ 3 แสดงว่าโมเดลนั้นอยู่ในระดับยอมรับได้ Ullman (2001) กล่าวว่าค่าที่ไม่เกิน 2 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนในระดับดี Kline (1998) กล่าวว่าค่าที่ไม่เกิน 3 ถือว่าโมเดลมีระดับยอมรับได้ นักวิจัยบางส่วนยอมให้มีค่าไม่เกิน 5 แต่บางคนยังยืนยันค่าที่น้อยกว่า 2 ในการวิจัยนี้จะถือเกณฑ์ที่  $\chi^2/df \leq 3$

(4) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ค่า Comparative Fit Index คือ ผลการเปรียบเทียบจะให้ค่าระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนีที่ระดับ 0.90 เป็นระดับที่โมเดลควรจะถูกยอมรับ มีค่า 0.95 ขึ้นไป ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงมาก

(5) ดัชนีที่แสดงการยอมรับของโมเดล (Tucker Lewis index: TLI) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.95 แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบความสอดคล้องของโมเดล

(6) รากของค่าเฉลี่ยของค่าประมาณความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (Root Mean Square Error of Approximation หรือ RMSEA) มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลในระดับสูงมาก และจะอยู่ในระดับยอมรับได้ถ้ามีค่ามากกว่า 0.05 แต่ไม่เกิน 0.08 Hu and Bentler (1999) ชื่อว่า RMSEA มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.06 ถือว่าโมเดลกลมกลืนในระดับดี

## สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน พบว่า นิสิตปริญญาเอกที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วที่มาตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายร้อยละ 32 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 68 โดยอายุอยู่ระหว่าง 25-34 ปี อายุอยู่ระหว่าง 35-44 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18, ร้อยละ 43 และร้อยละ 39 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสร้อยละ 62 และสถานะภาพโสด ร้อยละ 38 โดยร้อยละ 100 มีงานทำแล้วในขณะที่เรียนปริญญาเอก นอกจากนี้ยังพบว่าระยะเวลาในการปฏิบัติงานในระหว่างศึกษาปริญญาเอก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี, 10-15 ปี และมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 19, ร้อยละ 20, ร้อยละ 22 และร้อยละ 39 ตามลำดับ โดยผลการวิจัย ดังนี้

### 1. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้

1.1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวมทั้ง 17 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการกระจายตัวเล็กน้อย มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย ยกเว้น การวางแผนการศึกษา (A2)

เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล (C2) ตำรา เอกสาร รายงาน การวิจัยดุษฎีนิพนธ์ (C3) สถานที่ค้นคว้า ห้องทำงานสำหรับนิสิต (C4) เนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน (D1) ความทันสมัยของหลักสูตร (D2) กระบวนการรายวิชาสัดส่วนของเนื้อหาวิชาระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (D3) และ การประยุกต์ใช้ ความรู้ (D4) ที่มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ขวา ผลการวิเคราะห์ความโด่งของตัวแปร พบว่า ตัวแปรทุกตัว มีการแจกแจงต่ำกว่าโค้งปกติ ยกเว้นความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จ (A1) และความ รับผิดชอบ (A3) เมื่อเปรียบเทียบการกระจายของแต่ละตัวแปร พบว่า จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา ปริญญาเอก (Eff) มีการกระจายมากที่สุด รองลงมา คือ การให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ (B1) ดังผลการวิเคราะห์ ในตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ค่าสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัย (n = 100)

ตัวแปรสังเกตได้	N	Min	Max	Mean	S.D.	Sk	Ku	C.V.
(A1) ความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จ	100	3.00	5.00	4.43	0.50	-0.79	0.55	11.29
(A2) การวางแผนการศึกษา	100	3.40	5.00	4.29	0.43	0.25	-0.83	10.02
(A3) ความรับผิดชอบ	100	3.00	5.00	4.41	0.51	-0.74	0.43	11.56
(A4) สุขภาพอนามัย	100	3.00	5.00	4.23	0.55	-0.38	-0.36	13.00
(B1) การให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์	100	3.00	5.00	4.26	0.65	-0.44	-0.84	15.26
(B2) ความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้เวลาต่อนิสิต	100	3.00	5.00	4.13	0.63	-0.22	-0.95	15.25
(B3) คุณวุฒิ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัย	100	3.00	5.00	4.36	0.63	-0.66	-0.55	14.45
(B4) การถ่ายทอดของอาจารย์ที่ปรึกษาบรรลุเป้าหมาย	100	3.00	5.00	4.21	0.63	-0.34	-0.79	14.96
(C1) แหล่งค้นคว้าหาความรู้	100	3.00	5.00	4.29	0.58	-0.51	-0.57	13.52
(C2) เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล	100	3.00	5.00	3.98	0.50	0.18	-0.14	12.56
(C3) ตำรา เอกสาร รายงาน การวิจัยดุษฎีนิพนธ์	100	3.00	5.00	3.94	0.56	0.13	-0.43	14.21
(C4) สถานที่ค้นคว้า ห้องทำงานสำหรับนิสิต	100	3.00	5.00	3.77	0.60	0.41	-0.55	15.92
(D1) เนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน	100	3.00	5.00	4.08	0.58	0.06	-0.81	14.22
(D2) ความทันสมัยของหลักสูตร	100	3.00	5.00	3.98	0.52	0.18	-0.20	13.07
(D3) กระบวนการรายวิชาสัดส่วนของเนื้อหาวิชา ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	100	3.00	5.00	4.00	0.57	0.18	-0.11	14.25
(D4) การประยุกต์ใช้ความรู้	100	3.00	5.00	4.20	0.52	0.04	-0.69	12.38
(Eff) จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาปริญญาเอก	100	3.00	8.00	4.81	1.65	-0.24	-0.64	34.30

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.10 ถึง 0.81 โดยส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ทางบวก เพื่อพิจารณาการมีนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ พบว่า มีตัวแปรจำนวน 77 คู่ ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สำหรับผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่าเท่ากับ 1041.642 ( $p < .01$ ) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้มีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ที่มีค่าเท่ากับ .85 ซึ่งเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 17 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันและสามารถนำไป

## ตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัย

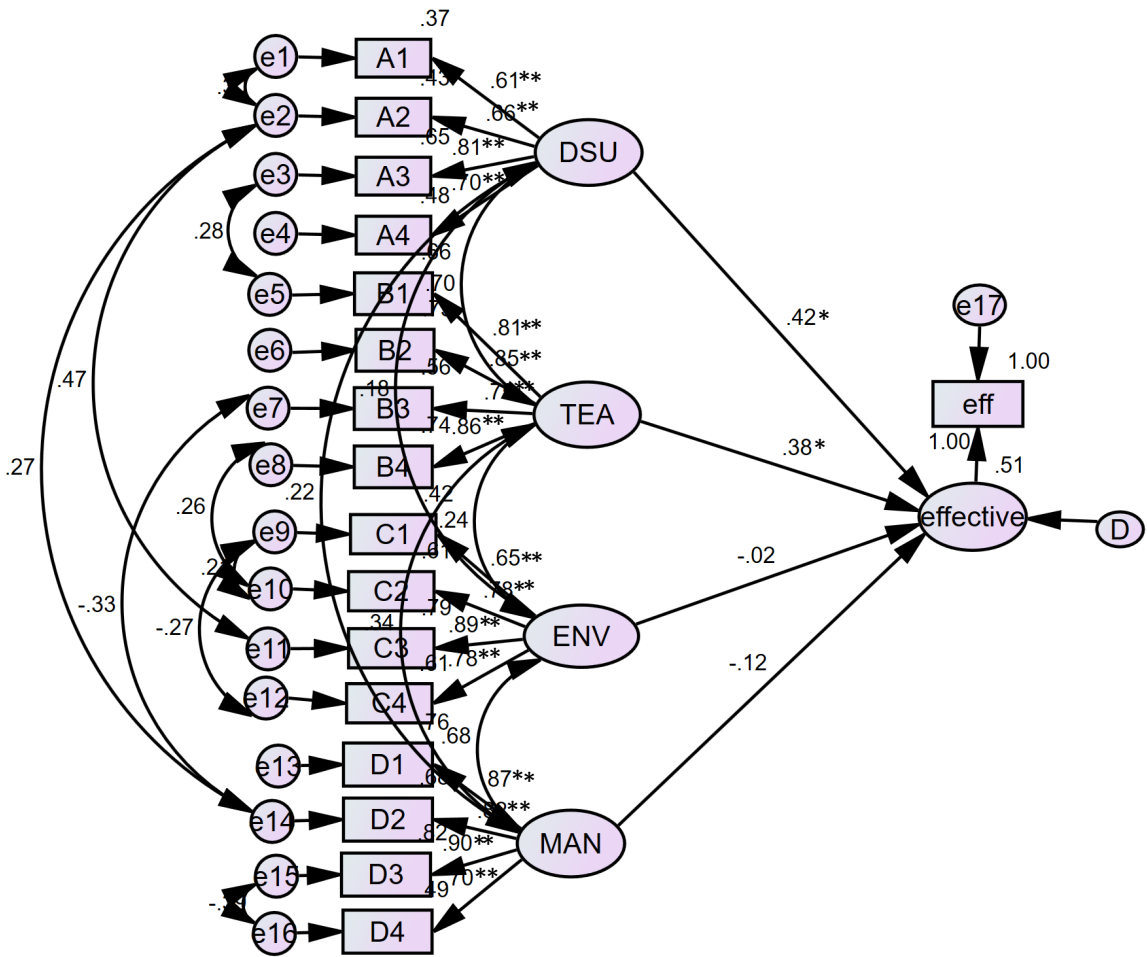
ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	D1	D2	D3	D4	Eff
A1 (ความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จ)	1																
A2 (การวางแผนการศึกษา)	.549**	1															
A3 (ความรับผิดชอบ)	.451**	.515**	1														
A4 (สุขภาพอนามัย)	.401**	.491**	.577**	1													
B1 (การให้คำปรึกษาคุณูปการ)	.419**	.353**	.550**	.368**	1												
B2 (ความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้เวลาต่อนิสิต)	.474**	.443**	.458**	.402**	.701**	1											
B3 (คุณวุฒิ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัย)	.452**	.332**	.393**	.274**	.618**	.636**	1										
B4 (การถ่ายทอดของอาจารย์ที่ปรึกษาบรรลุปเป้าหมาย)	.386**	.330**	.499**	.436**	.682**	.731**	.677**	1									
C1 (แหล่งค้นคว้าหาความรู้)	.270**	.278**	.161	.204*	.235*	.234*	.122	.224*	1								
C2 (เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล)	.193	.167	.002	.114	.177	.193	.022	.227*	.616**	1							
C3 (ตำรา เอกสาร รายงาน การวิจัยคุณูปการ)	.130	.343**	.064	.150	.154	.229*	.046	.149	.595**	.696**	1						
C4 (สถานที่ค้นคว้า ห้องทำงานสำหรับนิสิต)	.094	.134	.052	.087	.147	.151	-.021	.089	.372**	.574**	.689**	1					
D1 (เนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน)	.237*	.315**	.200*	.103	.416**	.393**	.122	.289**	.406**	.503**	.571**	.506**	1				
D2 (ความทันสมัยของหลักสูตร)	.029	.258**	.036	.114	.225*	.204*	-.100	.146	.307**	.498**	.507**	.547**	.723**	1			
D3 (กระบวนการรายวิชาสัดส่วนของเนื้อหาวิชา...)	.097	.252*	.116	.057	.324**	.260**	.054	.153	.309**	.387**	.485**	.467**	.782**	.814**	1		
D4 (การประยุกต์ใช้ความรู้)	.206*	.254*	.181	.197*	.281**	.267**	.057	.262**	.440**	.541**	.564**	.439**	.628**	.522**	.513**	1	
Eff (จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาปริญญาเอก)	.458**	.395**	.542**	.436**	.505**	.507**	.533**	.547**	.115	-.027	.059	.041	.147	-.033	.072	.054	1
Mean	4.430	4.294	4.406	4.225	4.264	4.129	4.362	4.212	4.289	3.977	3.943	3.768	4.078	3.980	3.998	4.199	4.810
S.D.	0.500	0.429	0.513	0.549	0.649	0.630	0.628	0.632	0.576	0.501	0.563	0.601	0.583	0.523	0.568	0.522	1.650

Bartlett's Test of Sphericity = 1041.642, df = 136, sig = .000, Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .85

\*\*p < .01, \*p < .05

## 2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุภีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า  $\chi^2 = 122.153$ ,  $df = 101$ ,  $P\text{-value} = 0.075$ ,  $CFI = 0.978$  ค่า  $TLI = 0.971$  และ ค่า  $RMR = 0.026$ , ซึ่งค่า  $P$  มากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าผลการทดสอบค่า  $\chi^2$  แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือทุกตัวผ่านเกณฑ์มาตรฐานในระดับที่ยอมรับได้ แสดงว่ารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์



ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา หลังปรับโมเดล

3. ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรงในโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา (Effective) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 คือ คุณลักษณะของนิสิต (DSU) และบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎฐิบัณฑิต (TEA) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.42 และ 0.38 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา (Effective) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 คือ แหล่งอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า (ENV) การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (MAN) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.02 และ -0.12 ตามลำดับ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องจากในโมเดลนี้ไม่มีตัวแปรสาเหตุที่ทำให้เกิดอิทธิพลอ้อมต่อตัวแปรผล ดังนั้น อิทธิพลรวมสูงสุด พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะของนิสิต (DSU) ที่มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต รองลงมาคือตัวแปรกลุ่มบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิบัณฑิต (TEA) ที่มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต ส่วนตัวแปรแหล่งอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า (ENV) ต่อตัวแปรประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมน้อยที่สุด คือตัวแปรการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (MAN) ที่มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.42, 0.38, -0.02 และ -0.12 ตามลำดับ

### อภิปรายผล

ผลการวิจัย โดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่านำมาอภิปราย โดยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และ 3) ผลการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรด้านคุณลักษณะของนิสิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยสูงเป็นอันดับหนึ่ง มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.42 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก คุณลักษณะของนิสิตไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จ มีการวางแผนการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ใฝ่รู้และใฝ่เรียน และมีความพร้อมด้านสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงในการศึกษาและค้นคว้าเพื่อทำดุขฎิบัณฑิตอย่างต่อเนื่องก็สามารถบรรลุความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ และ รัชนิวรรณ ตั้งภักดี (2561) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนิสิต เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจาก คุณลักษณะต่าง ๆ ของนิสิต ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบของตัวนิสิตเอง ส่งผลต่อการวางแผนการทำวิทยานิพนธ์ที่ดี โดยไม่ต้องได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น ๆ ก็สามารถบรรลุความสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธิตาพร ประทุมวิ (2553) ที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ โดยพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเห็นด้วยในระดับมากกว่าการบริหารจัดการตนเองของนักศึกษา เป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร์ แก้วมณี (2551) ที่ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์



ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยพบว่า ปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและความพร้อมของนักศึกษา และงานวิจัยของ เยาวรักษ์ ทองพุ่ม (2551) ซึ่งศึกษาตัวแปรจำแนกกลุ่มความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนิสิตเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Sverdlik, Hall, McAlpine, & Hubbard (2018) ที่ได้ศึกษาประสบการณ์ปริญญาเอก โดยการทบทวนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาปริญญาเอก ความสำเร็จและความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า ในระดับปริญญาเอก นิสิต/นักศึกษจำนวนมากพยายามที่จะสร้างสมดุลระหว่างความรับผิดชอบทางสังคมและครอบครัวกับงานวิชาการของพวกเขา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า คุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตเป็นปัจจัยที่สำคัญลำดับมากที่สุดของปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า เนื่องจากนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่ทำงานแล้ว เมื่อเรียนรายวิชาครบถ้วน ตามที่หลักสูตรกำหนดต้องกลับไปปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้ รวมถึงนิสิตมีภาระต้องดูแลครอบครัวทำให้ขาดความกระตือรือร้น อีกทั้งในบางคนระยะทางในการเดินทางมหาวิทยาลัยค่อนข้างไกล

ตัวแปรด้านบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคุณนิพนธ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยสูงเป็นอันดับสอง มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.38 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคุณนิพนธ์ ไม่ว่าจะเรื่องการให้คำปรึกษาคุณนิพนธ์ ความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้เวลาต่อนิสิต คุณวุฒิ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา และการถ่ายทอดของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถแนะนำการทำวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนบรรลุเป้าหมายจนสำเร็จการศึกษาได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อประสิทธิผลของการสำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น สอดคล้องกับ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชญญา อภิบาลกุล (2555) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัจจัยที่เป็นปัญหา ปัจจัยที่มีผลมากที่สุด การให้คำปรึกษาและแนะนำการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ และความรู้ความชำนาญในหัวข้อวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชลภมล สนองคุณ (2548) ที่พบว่า ปัจจัยด้านวิชาการและการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีผลต่อการความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ทิวดี มณีโชติ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ปัจจัยระดับกลุ่มที่ส่งผลต่อความสำเร็จการศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และคุณภาพการสอนของอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับ Sverdlik, Hall,

McAlpine, & Hubbard (2018) ที่ได้ศึกษาประสบการณ์ปริญญาเอก โดยการทบทวนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาปริญญาเอก ความสำเร็จและความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า การกำกับดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยภายนอกประการแรก และมักจะมีอิทธิพลมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างพวกเขากับอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลต่อประสบการณ์และส่งผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาปริญญาเอกในโรงเรียนระดับบัณฑิตศึกษา สอดคล้องกับ ศศิธร สุพันธ์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา

## 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

จากสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าตัวแปรด้านแหล่งอำนวยความสะดวก และตัวแปรด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในทิศทางที่เป็นลบ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ  $-0.02$  และ  $-0.12$  ตามลำดับ อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $.05$  การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก นิสิตในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถเข้าถึงแหล่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น แหล่งค้นคว้าหาความรู้ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นส่วนตัว และข้อมูลสารสนเทศประเภท ตำรา เอกสาร รายงาน การวิจัยคุณนิตินิพนธ์ฉบับเต็มที่สามารถค้นหาได้ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น และมหาวิทยาลัยยังมีสถานที่ค้นคว้า ห้องทำงานสำหรับนิสิต สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ปัจจัยด้านแหล่งอำนวยความสะดวกจึงไม่เป็นอุปสรรคและส่งผลทางตรงในทิศทางที่เป็นลบต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ ทรงธรรม ธีระกุล เสาวนีย์ แสงสีดา และศศิธร ดีใหญ่ (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า พบว่า ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการเป็นปัจจัยที่นิสิตมีความคิดเห็นและให้ความสำคัญในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในทิศทางที่เป็นลบ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ  $-0.12$  อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $.05$  การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากหลักสูตรระดับคุณนิตินิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน กระบวนการรายวิชาสัดส่วนของเนื้อหาวิชาระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่เป็นมาตรฐานเป็นไปตามเกณฑ์ของมาตรฐานความรู้และปฏิบัติ การวิชาชีพบริหารการศึกษา และทางภาควิชาได้มีการปรับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทำให้หลักสูตรมีความทันสมัยและนิสิตสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ ทำให้ปัจจัยด้านนี้ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ และคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของ

ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า พบว่า ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อปฏิบัติ/แนวปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่นิสิตมีความคิดเห็นและให้ความสำคัญในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า น้อยที่สุดรองจากการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุภักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า  $\chi^2 = 122.153$ ,  $df = 101$ ,  $P\text{-value} = .075$ ,  $CFI = 0.978$  ค่า  $TLI = 0.971$  และค่า  $RMR = 0.026$ , ซึ่งค่า  $P$  มากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าผลการทดสอบค่า  $\chi^2$  แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือทุกตัวผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แสดงว่ารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโมเดลที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้มาจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุภักดิ์ อย่างหลากหลายและรัดกุม จนได้องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุภักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สุพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษาโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย 3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน 4) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ 5) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ และคณะ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าจากปัจจัยทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต 2) ด้านความรู้ในการทำวิจัย 3) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย 4) ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร 5) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ และ 6) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชญญา อภิบาลกุล (2555) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pitchforth, et al. (2012) ซึ่งได้ทำวิจัยในหัวข้อเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จปริญญาเอกในเวลาที่เหมาะสม: การเข้าใกล้ระบบที่ซับซ้อน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จปริญญาเอก ได้แก่ ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ด้านหัวข้อวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการวิจัย

ด้านคุณลักษณะของส่วนตัวของนิสิต และด้านทักษะที่เพิ่มเติมเข้ามาเช่น ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการเขียน ทักษะด้านคณิตศาสตร์ ทักษะการบริหารจัดการเวลา เป็นต้น

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะของนิสิต เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดังนั้นผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ ใส่ใจในการพัฒนาคุณลักษณะภายในของนิสิตมากขึ้น เช่น การเสริมแรงในด้านต่าง ๆ ให้นิสิตมีความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น และพยายามสู่ความสำเร็จอยู่ตลอดเวลา จนกว่านิสิตจะสำเร็จการศึกษา

2. ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดุขุฎีนิพนธ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขุฎีนิพนธ์ต้องตระหนักในการให้คำปรึกษาดุขุฎีนิพนธ์ ความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้เวลาต่อนิสิตอย่างสม่ำเสมอ จนกว่านิสิตจะสำเร็จการศึกษา

3. ผลวิจัยสามารถเป็นสารสนเทศให้กับหลักสูตร ภาควิชา คณะ และบัณฑิตวิทยาลัยในการกำกับดูแล วางแผนปรับปรุงการทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อนิสิต

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับปัจจัยด้านแหล่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นเพราะเหตุใดปัจจัยเหล่านี้ถึงไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการหาแนวทางพัฒนาเพื่อประโยชน์สูงสุดของนิสิตต่อไป โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการเรียนในระดับดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะกระบวนการทำดุขุฎีนิพนธ์เพื่อให้นิสิตสามารถพัฒนาดุขุฎีนิพนธ์สำเร็จได้ตามกำหนดเวลา และเป็นดุขุฎีนิพนธ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

## เอกสารอ้างอิง

กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2565). *ผู้สำเร็จการศึกษา*. วันที่ค้นข้อมูล 15 พฤษภาคม 2565, เข้าถึงได้จาก [https://reg.buu.ac.th/registrar/GRADUATE\\_DATE.asp?acadyear=2560&facultyid=4](https://reg.buu.ac.th/registrar/GRADUATE_DATE.asp?acadyear=2560&facultyid=4)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2562). *หลักสูตรปริญญาเอก*. วันที่ค้นข้อมูล 8 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก [http://www.edu.buu.ac.th/document/PhD\\_educational\\_administration.pdf](http://www.edu.buu.ac.th/document/PhD_educational_administration.pdf)

ชลกมล สนองคุณ. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ดิถรณ์ โครตรสูมาตย์ และชญญา อภิบาลกุล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาของการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทาลัยขอนแก่น*, 5(3), 17-27.
- ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ และรัชนิวรรธ ตั้งภักดี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทาลัยมหาสารคาม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 50-60.
- ทิวต์ล มณีโชติ. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธิดาพร ประทุมวี. (2553). *ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทาลัยราชภัฏราชนครินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทาลัยรามคำแหง.
- บัณฑิตวิทาลัย มหาวิทาลัยบูรพา. (2562). *ข้อบังคับ ระเบียบ กฎเกณฑ์*. วันที่ค้นข้อมูล 8 กุมภาพันธ์ 2565, เข้าถึงได้จาก [http://grd.buu.ac.th/wordpress/?page\\_id=36](http://grd.buu.ac.th/wordpress/?page_id=36)
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2561). *งบประมาณปี 62*. วันที่ค้นข้อมูล 11 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=52889&Key=news2>
- มหาวิทาลัยบูรพา. (2562). *ข้อบังคับมหาวิทาลัยบูรพาว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2562*. วันที่ค้นข้อมูล 23 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://council.buu.ac.th/regulat/2562/11-62.pdf>
- มหาวิทาลัยรามคำแหง. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- เยาว์รักษ์ ทองพุ่ม. (2551). *การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิจิตรา สุพรรณฝ้าย. (2555). *การศึกษาปัจจัยที่ทำนายความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันวิสาข์ แก้วสมบุญธน์, ทรงธรรม ธีระกุล, เสาวนีย์ แสงสีดา และศศิธร ดีใหญ่. (2557). *ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาเล่าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทาลัยทักษิณ*. สงขลา: หน่วยวิจัยสถาบันบัณฑิตวิทาลัย มหาวิทาลัยทักษิณ.



- วิเศษ ภูมิวิชัย. (2558). สภาพปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต*, 15(3), 87-93.
- ศักดิ์รินทร์ ชนประชา. (2562). การศึกษาตลอดชีวิต. *วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*, 14(26), 159-175.
- ศศิธร สุพันธ์. (2561). ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 7(1), 198-203.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). *ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เหมวรรณ คงทอง. (2550). *อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ : กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อังคณา พิมพ์อน. (2553). *การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อมรัตน์ ทศพิมพ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาของการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Akyürek, E., & Afacan, Ö. (2018). Problems Encountered During the Scientific Research Process in Graduate Education: The Institute of Educational Sciences. *Higher Education Studies*, 8(2), 47-57.
- Buluc, B., & Gelisli, Y. (2014). Determination of the Problems of Graduate Students According to Student' Viewpoints. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116(1), 3317-3321.
- Carmine, E. G., & McIver, J. P. (1981). Analyzing models with unobserved variables: Analysis of covariance structures. Pp. 65-115 in George W. Bohmstedt and Edward F. Borgatta, eds., *Social Measurement*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Hair Jr, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (Seventh Ed.). United States of America: Pearson Education Limited Edinburgh Gate Harlow.



- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling* 6(1), 1-55.
- Kline, R. B. (1998). Principles and practice of structural equation modeling. In *A very readable introduction to the subject, with good coverage of assumptions and SEM's relation to underlying regression, factor, and other techniques*. NY: Guilford Press.
- Pitchforth, J., Beames, S., Thomas, A., Falk, M., Farr, C., Gasson, S., Thamrin, S. A., & Mengersen, K. (2012). Factors affecting timely completion of a PhD: a complex systems approach. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 12(4), 124-135.
- Sverdlik, A., Hall, N. C., McAlpine, L., & Hubbard, K. (2018). Journeys of a PhD student and unaccompanied minors. *International Journal of Doctoral Studies*, 13, 361-388. <https://doi.org/10.28945/4113>
- Ullman, J. B. (2001). *Structural equation modeling*. In Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2001). *Using Multivariate Statistics* (4th ed.), 653-771. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Young, S. N., Vanwyr, W. R., Schafer, M. A., Robertson, T. A., & Poore, A. V. (2019). Factors Affecting PhD Student Success. *Int J Exerc Sci*, 12(1), 34-45.